

VỀ CÔNG TÁC

TƯ TƯỞNG - VĂN HÓA

TRONG TÌNH HÌNH HIỆN NAY*

(trích Bài phát biểu của đồng chí Nguyễn Khoa Điềm, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Tư tưởng Văn hoá Trung ương tại Đại hội Đảng bộ khối cơ quan Trung ương về công tác Tư tưởng lần thứ VI, ngày 29/12/2005)

NGUYỄN KHOA ĐIỀM

Nhìn nay, toàn Đảng ta đang nỗ lực chuẩn bị và hoàn tất các công việc tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X - Đại hội có ý nghĩa đặc biệt quan trọng với nhiệm vụ tổng kết 20 năm đổi mới, kiểm điểm hoạt động trong nhiệm kỳ qua, quyết định những mục tiêu, phương hướng phát triển 5 năm tới của đất nước, nhằm sớm đưa nước ta ra khỏi tình trạng kém phát triển.

Đại hội đại biểu lần thứ VI của Đảng bộ khối cơ quan Trung ương về công tác tư tưởng là Đại hội các cơ quan tham mưu và sự nghiệp của Đảng, Nhà nước sẽ đóng góp xứng đáng vào nhiệm vụ trọng đại đó. Theo chức năng của mình, Đảng bộ khối đã phát huy vai trò chủ đạo của các cơ quan Trung ương trong công tác nghiên cứu lý luận, trong chỉ đạo, quản lý hoạt động tư tưởng văn hoá, trong công tác thông tin đại chúng và trong văn học nghệ thuật. Đồng thời thông qua thực tiễn công tác xây dựng Đảng, Đảng bộ khối góp phần quan trọng vào

xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng và tổ chức.

Nhìn lại bảy mươi lăm năm qua, ngành tư tưởng - văn hoá của Đảng đạt được nhiều thành tích to lớn. Đặc biệt 20 năm đổi mới, công tác tư tưởng văn hoá của Đảng đã có những chuyển biến quan trọng trong bước chuyển biến to lớn của cách mạng, góp phần đưa đất nước ta tiến lên vững bước trên con đường xã hội chủ nghĩa. Trong bước chuyển biến đó, đội ngũ những cán bộ, đảng viên làm công tác tư tưởng văn hoá của Đảng không ngừng trưởng thành, từng bước đáp ứng được nhiệm vụ được giao. Các binh chủng làm công tác tư tưởng văn hoá từ những người công tác trên lĩnh vực lý luận, báo chí xuất bản đến văn hoá nghệ thuật, đều có những đóng góp xứng đáng vào sự nghiệp cách mạng. Đó không chỉ là bước phát triển tất yếu, là động lực của sự

* TÊN BÀI DO BAN BIÊN TẬP ĐẶT

nghiệp cách mạng nước ta, dưới sự lãnh đạo của Đảng, mà đồng thời còn là nhu cầu nội tại, là đòi hỏi của chính mỗi ngành tư tưởng văn hoá của Đảng, góp phần xây dựng trận địa tư tưởng văn hoá của nước nhà. Một lần nữa, thay mặt Ban Chấp hành Trung ương Đảng, tôi nhiệt liệt biểu dương những nỗ lực to lớn, những thành tựu quan trọng mà toàn thể đội ngũ cán bộ tư tưởng văn hoá đã đạt được. Chúc các đồng chí phát huy các ưu điểm, khắc phục những nhược điểm, hạn chế để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của giai đoạn cách mạng mới.

Bước vào nhiệm kỳ mới 2006 - 2010, phương hướng hành động của toàn Đảng, trong đó có những người làm công tác tư tưởng, là: *Thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn Đảng, tăng cường bản chất giai cấp công nhân và tính tiên phong, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng; xây dựng Đảng thực sự vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức, có bản lĩnh chính trị vững vàng, có đạo đức chính trị trong sáng, có tầm trí tuệ cao, có phương thức lãnh đạo khoa học, luôn gắn bó với nhân dân, phát huy sức mạnh toàn dân tộc, bắt kịp bước tiến của thời đại, đẩy mạnh toàn diện công cuộc đổi mới, sớm đưa nước ta ra khỏi tình trạng kém phát triển.*

Chúng ta thực hiện nhiệm vụ đó trong bối cảnh tình hình quốc tế có những biến đổi to lớn, mau lẹ, sâu sắc và hết sức phức tạp. Hoà bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế chủ đạo, tuy nhiên tình hình thế giới và khu vực vẫn chứa đựng nhiều yếu tố bất trắc, khó lường. Chúng ta phải tranh thủ cơ hội, vượt qua thách thức, tiếp tục đổi mới mạnh mẽ, toàn diện và đồng bộ, đưa đất nước phát triển với tốc độ nhanh và bền vững.

Để tham gia với các đồng chí thảo luận, đóng góp ý kiến vào các báo cáo, tôi muốn đề cập một số vấn đề đang đặt ra cho Đảng ta cũng như Đảng bộ khối tư tưởng Trung ương, đối với mỗi cán bộ, đảng viên làm công tác tư tưởng văn hoá của Đảng.

Thứ nhất là vấn đề tăng cường tổng kết thực tiễn và nghiên cứu lý luận, góp phần giải đáp những vấn đề bức xúc nảy sinh từ thực tiễn cuộc sống; tiếp tục làm sáng tỏ những vấn đề cơ bản về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta.

Như các đồng chí đã biết, muốn có tư tưởng và hành động tiên phong thì phải có lý luận tiên phong. Đây là công việc của toàn Đảng, nhưng trước hết ngành tư tưởng phải nhận lấy trách nhiệm chính, phải làm nòng cốt trong việc phát hiện, tổng kết những vấn đề để từng bước làm sáng tỏ mô hình chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Hơn bao giờ hết, công cuộc đổi mới, đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước đòi hỏi chúng ta phải tăng cường nghiên cứu lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh gắn với việc tổng kết kinh nghiệm thực tiễn để lựa chọn mục tiêu, giải pháp, bước đi đúng đắn. Phải nghiên cứu tư tưởng và sinh hoạt của các tầng lớp nhân dân, từng đối tượng để có nội dung, phương pháp tuyên truyền và giáo dục thích hợp. Phải xem xét biến đổi phức tạp của cơ chế thị trường để định hướng sự phát triển trí tuệ, nhân cách. Điểm tôi muốn nhấn mạnh ở đây là, trong nghiên cứu lý luận, cần phát huy dân chủ, tạo môi trường thuận lợi cho sự thảo luận dân chủ, mở rộng các hình thức đối thoại, tranh luận để tìm ra chân lý khách quan, tránh những kết luận chủ quan áp đặt. Có như vậy mới bảo vệ và phát triển đúng đắn và sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chống lại các lý thuyết phản động, các quan điểm sai trái, thù địch. Qua đó, từng bước bổ sung, phát triển đường lối của Đảng một cách đúng đắn, sáng tạo; nâng cao chất lượng, bồi dưỡng nhận thức của cán bộ, đảng viên nhằm tạo ra sự thống nhất cao về tư tưởng và hành động. Đảng uỷ khối Tư tưởng Trung ương phải chỉ đạo nâng cao chất lượng hoạt động trên lĩnh vực tư tưởng lý luận, tạo được nhiều sản phẩm lý luận sắc bén, kịp thời hơn nữa.

Bài học kinh nghiệm lớn của công tác tư tưởng - văn hoá là phải tập trung xây dựng Đảng về chính trị, kiên định mục tiêu lý tưởng và nền tảng tư tưởng, giữ vững sự lãnh đạo của Đảng và những vấn đề về quan điểm có tính nguyên tắc. Đó chính là cơ sở để Đảng ta thực sự vững vàng trước mọi diễn biến phức tạp của tình hình, để ra đường lối chiến lược và sách lược cách mạng đúng đắn, sáng tạo. Đó cũng chính là cơ sở làm cho toàn xã hội thống nhất về tư tưởng chính trị để vượt qua khó khăn, thử thách.

Vấn đề thứ hai là vai trò của công tác tư tưởng trong định hướng tư tưởng toàn xã hội.

Đây là một nhiệm vụ trọng yếu, đặc biệt ở những thời điểm khó khăn của cách mạng, đòi hỏi hoạt động tư tưởng phải bám sát thực tiễn, nắm bắt diễn biến tình hình, dự báo đúng đắn chiều hướng phát triển để định hướng tư tưởng đúng và kịp thời. Điều đó không chỉ quan trọng đối với các vấn đề chiến lược hoặc những biến động chính trị lớn, mà còn cần thiết trong xử lý các vấn đề thời sự quan trọng, những vấn đề mới phát sinh trong các lĩnh vực của cuộc sống. Chúng ta biết rằng, nhiệm vụ công tác tư tưởng không dừng lại ở bản thân tư tưởng mà phải biến nhận thức tư tưởng thành hiện thực, thành hành động thực tiễn. Muốn thế phải làm cho tư tưởng, quan điểm, đường lối của Đảng thâm nhập sâu rộng vào quảng đại nhân dân, thống nhất được tư tưởng và hành động, phát huy được các nhân tố cách mạng, tiến bộ, thúc đẩy xã hội tiến lên. Đây là nhiệm vụ của toàn Đảng, của tất cả các cấp, các ngành, song trước hết là của đội ngũ báo cáo viên, của các cơ quan báo, đài, của tất cả phương tiện thông tin đại chúng, những lực lượng xung kích trên mặt trận tư tưởng văn hoá. Phải thường xuyên bồi dưỡng, phát huy tối đa năng lực, sở trường của đội ngũ báo cáo viên. Phải sử dụng tốt sức mạnh của báo, đài, đảm bảo thông tin nhanh nhạy, kịp thời, có tính chiến đấu cao, có sức hấp dẫn lớn. Điều đặc biệt quan trọng là báo, đài phải luôn nắm chắc định hướng chính trị. Chủ động phát hiện nhân tố mới, cổ vũ, biểu dương những điển hình tiên tiến, những nhân tố tích cực, đĩ đối với phê phán cái xấu, những hiện tượng tiêu cực. Trên tinh thần đó, việc giữ vững, đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước cũng là một nhiệm vụ quan trọng của công tác tư tưởng hiện nay.

Vấn đề thứ ba là vai trò quan trọng của công tác văn hoá, văn nghệ hiện nay và những yêu cầu nhiệm vụ cấp thiết trong thời kỳ mới đang đặt ra cho lĩnh vực văn hoá, văn nghệ trách nhiệm to lớn, nặng nề.

Văn hoá, văn nghệ phải gắn chặt hơn nữa với đời sống, với vận mệnh và sự nghiệp của dân tộc, của nhân dân, của đất nước. Nỗ lực phấn đấu làm cho văn hoá thấm sâu vào từng khu dân cư, từng gia đình, từng người, hoàn thiện hệ giá trị mới của con người Việt Nam, kế thừa các giá trị truyền thống của dân tộc và tiếp thu tinh hoa văn hoá của loài người, tăng sức

để kháng chống văn hoá đồi trụy, độc hại. Nâng cao tổ chất văn hoá trong mọi trong mọi hoạt động kinh tế, chính trị, xã hội và sinh hoạt của nhân dân. Xây dựng nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, đáp ứng yêu cầu phát triển của xã hội và con người trong điều kiện đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá và hội nhập kinh tế quốc tế. Bảo đảm sự gắn kết giữa nhiệm vụ phát triển kinh tế là trung tâm, xây dựng Đảng là then chốt với phát triển văn hoá - nền tảng tinh thần của xã hội, quán triệt sâu sắc và thể hiện cho được văn hoá vừa là động lực vừa là mục tiêu cao cả của chủ nghĩa xã hội. Động viên mọi lực lượng văn hoá, văn nghệ, mọi tài năng sáng tạo để có những tác phẩm, những công trình văn hoá có giá trị tư tưởng và nghệ thuật cao, đáp ứng nhu cầu tinh thần ngày càng đa dạng, phong phú của nhân dân. Tình hình trên đòi hỏi các cơ quan chỉ đạo, quản lý, các đơn vị sự nghiệp trong Đảng bộ phải thực sự đổi mới trong nhận thức và hành động, nâng cao chất lượng sáng tạo, tinh mẫu mực trong nghề nghiệp, có nhiều tác phẩm có giá trị hướng dẫn nhận thức và thể hiện thẩm mỹ lành mạnh của xã hội.

Vấn đề thứ tư tôi muốn đề cập, đó là vấn đề cán bộ. Cán bộ là gốc của mọi việc, như Bác Hồ đã nói. Do đó, không ngừng đổi mới toàn diện công tác cán bộ; phải xây dựng đội ngũ cán bộ đủ phẩm chất, năng lực, trình độ ngang tầm nhiệm vụ trong thời kỳ mới. Phải coi đây là nhiệm vụ then chốt trong xây dựng Đảng bộ.

Hiện nay chúng ta đang đứng trước một mâu thuẫn lớn, mâu thuẫn giữa yêu cầu nhiệm vụ ngày càng cao với trình độ và khả năng đáp ứng của đội ngũ cán bộ về nhiều mặt còn chưa ngang tầm. Nhìn vào nhiều lĩnh vực công tác trong khối, chúng ta cũng nhận thấy tình hình như vậy. Bên cạnh những tiến bộ, thành tích không thể phủ nhận, cũng còn nhiều việc chưa thể hài lòng nếu so với yêu cầu của nhiệm vụ. Sắp tới đây, để nghị Ban Chấp hành Đảng bộ phối hợp chặt chẽ với thủ trưởng các cơ quan trong khối quan tâm hơn nữa công tác bồi dưỡng, đào tạo cán bộ cả về chính trị và chuyên môn, thu hút nhiều cán bộ giỏi với chính sách đãi ngộ thích hợp.

Khối tư tưởng hoạt động trên nhiều lĩnh vực, do đó đội ngũ cán bộ cũng được đào tạo từ nhiều chuyên môn khác nhau, song đều là cán

bộ công tác trên mặt trận tư tưởng văn hoá của Đảng. Cán bộ tư tưởng, trước hết phải đạt tiêu chuẩn cao về phẩm chất tư tưởng, trình độ chính trị. Cán bộ tư tưởng không thể không thường xuyên học tập rèn luyện nâng cao trình độ nhận thức lý luận, sự hiểu biết về chính trị, về quan điểm đường lối của Đảng, về thực tiễn, về tình hình trong nước và thế giới. Muốn vậy, phải thực sự coi trọng công tác giáo dục chính trị tư tưởng. Trong công tác giáo dục cán bộ, đảng viên, cần chú ý việc thống nhất lý luận và thực tiễn, gắn giáo dục lý luận với giáo dục phẩm chất đạo đức cách mạng, nâng cao nhiệt tình cách mạng. Mỗi cán bộ đảng viên phải tự giác học hỏi không ngừng vươn lên nắm vững đỉnh cao tri thức, trước hết ở lĩnh vực mình công tác. Trong những năm qua, được sự quan tâm của Trung ương, đội ngũ cán bộ công tác trên lĩnh vực tư tưởng văn hoá không ngừng tăng lên về số lượng, đặc biệt là lực lượng cán bộ trẻ được bổ sung khá nhiều cho các cơ quan thông tin đại chúng và văn hoá nghệ thuật. Các cấp uỷ đảng cần quan tâm giáo dục lý tưởng cách mạng, bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ để đội ngũ cán bộ trẻ xứng đáng là lớp cán bộ kế cận có đủ đức tài, trong đó đức là gốc.

Cuối cùng, tôi muốn nói đến việc chúng ta cần nghiên cứu hoàn thiện hơn nữa chức năng, nhiệm vụ và lề lối làm việc của Đảng uỷ khối và các đảng uỷ cơ quan. Đặc điểm nổi bật trong hoạt động của Đảng uỷ khối là không có chính

quyền tương đương, lại phải bao quát một lĩnh vực hoạt động rất rộng, gồm cả cơ quan Đảng, cơ quan Nhà nước và các hội văn học nghệ thuật. Trong tình hình mới, Đảng uỷ không chỉ hoạt động đảng vụ đơn thuần, lãnh đạo chính trị tư tưởng chung chung, mà phải lãnh đạo chính trị tư tưởng gắn liền với chuyên môn. Các quyết định, chủ trương của Đảng uỷ khối phải hết sức thiết thực, gắn với thực tiễn nhiệm vụ của cán bộ, đảng viên và phải được tổ chức thực hiện có hiệu quả tại các tổ chức cơ sở đảng. Phải có quy chế làm việc chặt chẽ, thiết thực giữa Đảng uỷ khối với Ban Cán sự Đảng, Đảng đoàn, lãnh đạo cơ quan các đơn vị trong khối. Đại hội Đảng bộ lần này còn có nhiệm vụ nêu cao trách nhiệm và tinh thần dân chủ, sáng suốt lựa chọn những đồng chí tiêu biểu, bầu vào Ban Chấp hành Đảng bộ, tạo điều kiện Ban Chấp hành thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ và Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ X.

Tin tưởng rằng Đại hội đại biểu lần thứ VI của Đảng bộ khối cơ quan Trung ương về công tác tư tưởng sẽ đánh dấu những tiến bộ mới của đội ngũ những người làm công tác tư tưởng, tăng cường đoàn kết nhất trí chung quanh Ban Chấp hành Trung ương Đảng, phấn đấu không ngừng, tạo nên chất lượng mới, thành quả mới góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu Đại hội X của Đảng đề ra./

N.K.D

